

The Effectiveness of the Educational Supervision Model of French Classes in Iranian Language Schools Using the Situated Action Theory

Vol. 13, No. 1, Tome 67
pp. 29-64
March & April 2022

Razieh Sadeghpour¹ , Parivash Safa² , & Mahmoud-Reza Gashmardi^{3*}

Abstract

Many of the existing problems of teachers arise from the lack of a written supervision program, and the implementation of educational supervision in principle can not only be effective in solving the problems of teachers, but also increase their motivation.

Therefore, having an educational observation model can be effective in optimizing the performance of educational consultants. The purpose of this study was to investigate the effectiveness of the educational supervision model in French language classes in Iran using the situated action theory.

This study was performed by quasi-experimental pretest-posttest single-group method. The statistical population included all educational consultants, 7 of whom were selected by convenience sampling. The dependent variable (monitoring quality) was measured before and after the implementation of the independent variable (monitoring optimization model).

Comparing the mean score of supervision quality in the group of counselors before and after the educational intervention and according to the results of the study, the mean score and standard deviation before the intervention (19.07 11 111.42) and after the intervention (22.13 15 155.85) was obtained. Based on the paired t-test, according to the level of significance obtained, a statistically significant difference was observed between the mean scores before and after the intervention. Therefore, training of educational consultants based on the proposed supervisory model was effective at a significant level ($p < 0.05$).

According to the research findings, it can be concluded that, by using the designed model of educational supervision, educational consultants can be trained with effective quality of performance, because the principles of educational supervision can be learned and this in turn leads to success in the teaching-learning process.

Keywords: Consultant, Optimization, Situated action Theory, Training Course

1. Candidate in French Language Teaching, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6571-3106>

2. Associate Professor of French Language Department, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9688-1038>

3. Corresponding Author: Associate Professor of French Language Department, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran; Email: m.gashmardi@modares.ac.ir

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6621-507X>

Received: 18 July 2020
Received in revised form: 24 November 2020
Accepted: 26 December 2020

1. Introduction

Educational supervision has an essential role in the quality of teaching and optimizing the performance of teachers. Many of the problems that teachers face are due to the lack of a written supervision program. The task of educational counselors is to train and accompany teachers in acquiring the skills they need in teaching and coping with different classroom situations. Training counselors seldom engage in in-depth thinking and provide feedback and solutions that are primarily prescriptive. In addition, the beginner teacher-counselor relationship is associated with a kind of dishonesty during post-supervision interviews, and educational counselors resort to covert methods to avoid tension with teachers and to improve the relationship.

Due to the lack of quality training courses, training consultants are more inclined to supervise as they teach. For this reason, the lack of expertise has made the practice of educational counseling a simple and aimless oversight. Implementing educational supervision in a principled way can not only be effective in solving teachers' problems, but also increase their motivation. In Iran, educational counselors generally work as educational counselors in educational centers without having to participate in a special training course, and this lack of expertise causes problems such as low productivity, pessimism, frustration and teachers' lack of motivation. Because not every good teacher necessarily becomes a good educational consultant (Sadidi et al., 1398).

The application of some educational monitoring models based on observation method can examine in-depth practical dimensions and observable actions such as gesture, movement in space, etc., and on the other hand investigates the living dimensions of action, perceptions, feelings, concerns and Pay attention to the action; It can help to optimize the quality of the educational consultants' supervisory performance. The "situated action theory" is based on two factors; observation method "within the living organization" and interview, simulation and relative experience techniques. For these two reasons, the efficiency of the educational supervision is to be materialized

through these two ways: Encouraging the teacher to reconsider his or her action in the classroom and interpreting his or her action. This theory seeks to return the actor to the situation. Here the actor is asked to explain his action. This clarification is done via his cognitive and social re-visualization with the aid of the characteristics of the situation.

This theory seeks to return the actor to the situation in which the action was performed and to re-visualize him socially and cognitively, using the characteristics of the situation, to lead the actor to explain his action. This theory studies the cognitive dimensions of human activities, because we are dealing with role-makers who are in the role of teachers, educational supervisors, language learners, etc., for whom the skill of adaptation, which is specific to any living thing, is of special importance. Therefore, in the case of teachers and educational supervisors who are the actors of this study, it is necessary to study their human activities and their experience in interacting with the environment and the meaning of their actions. Therefore, the purpose of this study was to determine the effectiveness of the model of educational supervision of French classrooms in Iranian language schools, using the theory of situational action.

Research Question(s)

This study seeks to answer this question:

Is the model of educational supervision effective on the quality of supervision of counselors in French language classes in Iranian schools?

2. Literature Review

No research has been done on the background of the research in the general study, at the school level and in the field of French language, on issues related to the status of supervision and supervisory models in Iran, and this article is the first research in this regard.

However, in the field of English in the same field, at the level of education and high school, academic research, dissertations and articles have been presented and published. Numerous articles and researches in this field have been presented in foreign countries, some examples of which are mentioned below.

Bullunz et al. (2014) implemented a clinical supervision model to train Turkish teachers in their research and evaluated its effectiveness. They used experimental and control groups to compare the performance of teacher trainee training and used t-test and analysis of variance to compare scores.

The results showed significantly higher scores in the experimental group compared to the control group, however, the results of repeated measures analysis (ANOVA) did not show a significant difference in increasing scores for both groups, which was probably due to the limited time to implement the clinical monitoring model.

In another study, Rashidi and Forutan (2015) in examining the status of monitoring the performance of English language teachers in the Iranian education system, stated;

Most English language teachers rated their supervisors' professional skills as effective in areas such as assessment, classroom management, educational activities, student behavior, and teaching techniques and these teachers wanted more support from educational supervisors in the areas of preparing and editing educational materials, developing teachers' experience, and teaching guidance. The supervisory model applied in high school is traditional models, especially the prescriptive model, and the supervisory model of supervisors in university teacher training centers is followed by a model of self-thinking or thinking. The vast majority of regulatory model volunteers prefer self-reflection to traditional models, and educational supervisors consider themselves skilled and specialized in most areas.

Sobhaninejad and Aghahsseini (2006) found in their research that there is a significant difference between the current monitoring situation and the desired

and optimal situation. The results of Hismanoglu (2010) research show that, the most important part of monitoring education is motivating and encouraging teachers to overcome their weaknesses. After examining the current situation, his research had two main conclusions: 1: there is a clear difference between teachers' beliefs about educational supervision and their experiences, and 2: there is a significant difference between teachers' expectations of supervision and the perception of educational supervisors.

Sadeghi et al. (2015) have shown that the current state of educational supervision is almost acceptable, but teachers expect to receive more qualified services in supervision and they need more support in the field of educational supervision and counseling. When teachers associate the supervision of educational supervisors with evaluation, they become distrustful (Bushama et al., 2016).

Jecker-Parvex (2020) in his research examined the role of educational counselor and defined educational supervision as an educational and practical method that aims to develop teacher skills, acquire self-assessment skills and analyze interaction situations, challenges such as interventions and Professional issues, especially in terms of responsibilities, contradictions and problems, effects and emotions, and obstacles and performance of their profession.

According to the researches mentioned in the previous articles, various studies have been conducted in the field of education in the field of supervision models, and there are still no results that indicate the use of a comprehensive model that includes all aspects and the present study is one of the first studies to investigate the effectiveness of a supervisory model in French classrooms in Iranian language schools using the theory of situational action.

3. Methodology

This study was performed by quasi-experimental method of pre-test-post-group test. The statistical population included all educational consultants and 7 of them were selected by convenience sampling. The dependent variable (monitoring quality) was measured before and after the implementation of the independent variable (monitoring optimization model). In this research, the educational supervision model of French language classes, which is designed by Sadeghpour (2020) based on the theory of position-based action with a mixed quantitative-qualitative exploratory approach; was used.

To determine the effectiveness of Sadeghpour (2020) educational supervision model, an educational plan was designed and the quasi-experimental research design method was used. The dependent variable (monitoring quality) was measured before and after the implementation of the independent variable (monitoring optimization model) and based on the educational supervision model, a 42-item researcher-made educational supervision checklist was designed to determine the effectiveness of using the optimized educational supervision model, which included items with 5-point Likert scale (very low, low, medium, high, very high) and sought to answer the question of whether the model of educational supervision of French classrooms in Iranian schools using the theory of position-based, on the quality of supervision of counselors, Is it effective? To perform the pre-test, to view and complete the checklist, the performance of each educational counselor before the training course was filmed and reviewed and the monitoring table was completed by the researcher. Then, the educational intervention was carried out by forming a "group workshop" and "individual accompaniment" and to run the post-test again, including the previously mentioned steps; (Monitoring, filming, etc.) was done and the checklist of the monitoring table was completed again and finally the results were compared with each other.

4. Results

Comparing the mean score of quality of supervision in the group of counselors, before and after the educational intervention, the mean score and standard deviation were obtained before the intervention (19.07 ± 111.42) and after the intervention (22.13 ± 155.85) and based on the paired t-test, according to the obtained level of significance, a statistically significant difference was observed between the mean scores before and after the intervention. Therefore, training of educational consultants based on the proposed supervisory model was effective at a significant level ($p < 0.05$). Table 1, shows the mean and standard deviation of pre-test and post-test scores, and Table 2, shows the significance of the mean of pre-test and post-test scores.

Table 1

Paired t-test: Mean and standard deviation of pre-test and post-test scores

	Mean	N	Std. Deviation	Mean Deviation
Pre-test	111.4286	7	19.07754	7.21063
Post-test	155.8571		722.13165	8.36497

Table 2

Significance of mean pre-test and post-test scores

	Couple comparison		T	Df	Sig
	Mean	Std. Deviation			
Pre-test Post-test	-44.42857	11.2673	-10.433	6	000.0

5. Discussion

The results of the study showed that the model of educational supervision of French classrooms in Iranian schools is effective on the quality of supervision of counselors by using the theory of position-based action and there was a significant difference between the means before and after the training. This

means that the proposed training course has been useful in optimizing the educational supervision situation, and the current shortcomings of the educational supervision situation can be partially eliminated. Thus, effective teaching supervision and counseling leads to the development of innovation, positive motivation and initiative in teachers.

The training counselor should be able to know the knowledge and skills, attitudes, needs, expectations of the instructor and also be aware of the expectations of the training center and the effectiveness of the instructor.

The training course should also be an opportunity for training counselors to develop their counseling and leadership skills; to be able to act more effectively during class situations and during post-visit interviews. The training course should also be an opportunity for training counselors to develop their counseling and leadership skills; to be able to act more effectively during class situations and during post-visit interviews. They need to understand the needs of educators and, through practical and theoretical integration, guide them to find solutions to their problems (Chaliès et al., 2009, p. 106).

If the educational supervision is done properly, it will lead to the quality of the teacher's performance and ultimately improve the quality of the educational situation.

Therefore, it is necessary for educational institutions to emphasize this type of supervision and use and teach effective and appropriate models of educational supervision to educational consultants.

6. Conclusion

According to the research findings, it can be concluded that, by using the designed model of educational supervision, we can train educational consultants with effective quality of performance. Because the principles of educational supervision can be learned, and this, in turn, leads to success in the teaching-learning process. In this study, in terms of typology, to optimize the

quality of supervision of educational consultants in Iran, the model obtained from a mixed quantitative-qualitative exploratory study by Sadeghpour in 2020 was used, Considering the effectiveness of this model, doing more research by combining related models can lead to more comprehensive regulatory models in this regard.

Acknowledgments

I would like to thank all those who helped me in this research.

Appendix

Checklist (monitoring table)

Row	Main categories	Items	very little	little	medium	Much	very much
1.	Behavior	During the class visit, the educational counselor pays attention to the teacher's gesture (positioning, movement, tone of voice and speed of speech and movements in the classroom environment).					
2.		An educational counselor is available to address teacher problems, except during classroom supervision.					
3.		The educational counselor is aware of his / her role of accompanying the teacher.					
4.		The training consultant devotes sufficient time to supervision.					
5.		Before observing the class, the educational counselor informs the teacher of his / her supervisory criteria and the objectives of the class supervision.					
6.		When observing the class, the counselor uses appropriate tools such as an evaluation table or a camera to record the sessions.					
7.		During the interview after the visit, the educational counselor fully describes the teacher's problems.					

Row	Main categories	Items	very little	little	medium	Much	very much
8.		Through observation sessions, the educational counselor controls the quality of the teaching-learning process and, in a way, evaluates what is observed in relation to the expected situation.					
9.		The educational counselor pays attention to the arrangement of the learners in the classroom situation, according to the educational goals of the teacher.					
10.		During the observation, the educational counselor pays attention to classroom management, board management, space management, time management, and interactions between learners-learners and learners-teachers.					
11.		It is important for the counselor that the teacher has an alternative lesson plan (Plan B).					
12.		It is important for the counselor that the instructor, before starting the class, perform classroom rituals such as (attending class before class, chatting, attending, and asking for dates and days, talking about the weather...).					
13.	Ethics	The counselor cares about having the right interactions with the teacher.					
14.		Takes care of the teacher in expressing and analyzing the teaching problems in a timely manner.					
15.		Easily accepts other people's ideas.					
16.		In supervision, the educational counselor always adheres to the principle of confidentiality and treats the teacher with respect, humility and patience.					
17.	Educational basics	Based on his / her personal experiences in teaching and supervision, he / she makes suggestions to the teacher.					

Row	Main categories	Items	very little	little	medium	Much	very much
18.		After visiting the classroom, she usually transfers her knowledge and experiences to the teacher and asks her to adapt those experiences to her/his class by thinking.					
19.		After visiting the classroom, she/he encourages the teacher to think					
20.		In order to improve the quality of teaching, the educational counselor provides teaching aids and tools to the teacher.					
21.		Holds training courses to meet the needs of teachers.					
22.		During the visit, he / she monitors the teacher's skill level (teaching method) and educational cognition (learners' learning style).					
23.		Considers the use of learner assessment methods.					
24.		The educational counselor reviews the assessments made by the teacher.					
25.		Pays attention to the correct implementation of the educational regulations of the institute (class hours, number of absences, timely completion of educational content, etc).					
26.	Psychological factors	The educational counselor causes stress and anxiety to the teacher..					
27.		The educational consultant is involved in creating the teacher's creativity and innovation.					
28.		The educational counselor helps and motivates the teacher.					
29.	Professional and organizational characteristics	The training consultant plays the role of guide and team leader.					
30.		The training consultant is an active listener during monitoring and observation.					
31.		The training counselor has sufficient expertise and skills to conduct class observations and post-visit sessions.					

Row	Main categories	Items	very little	little	medium	Much	very much
32.		The gender of the educational counselor affects the quality of classroom supervision.					
33.	The meaning of action	During the session, after visiting the teacher, she /he wants to explain the purpose of her actions.					
34.		During the interview, after the visit, she/he encourages the teacher to express the strengths and weaknesses of her behavior.					
35.		The educational counselor listens to the teacher's comments during the interview after the visit and then expresses his or her understanding in order to resolve the misunderstanding in front of him / her.					
36.		Encourages the teacher to find the right answer to the thought and, by challenging the teacher, teaches her/him the way of thinking.					
37.	Compatibility	The counselor acts independently in dealing with problems.					
38.		Guides the teacher to find the right answer.					
39.		The consultant participates in training courses to update information and improve his / her performance in order to adapt to new needs					
40.		In the face of unforeseen situations, it changes its behavior and takes a position appropriate to the new situation.					
41.	Verbal skills	The training counselor uses understandable words during the interview, not scientific and specialized words that make it difficult to understand.					
42.		The educational counselor is skilled in expressing his / her thoughts to the teacher and expresses his / her thoughts clearly and fluently.					

دوماهنامه بین‌المللی

۱۳، ش ۱ (پیاپی ۶۷) فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۱، صص ۲۹-۶۴

مقاله پژوهشی

<http://dori.net/dor/20.1001.1.23223081.1400.12.6.16.2>

اثربخشی مدل نظارت آموزشی کلاس‌های فرانسه در آموزشگاه‌های زبان ایران با بهره‌گیری از نظریه کنش موقعیت‌بنیاد

راضیه صادقیور^۱، پیروش صفا^۲، محمودرضا گشمردی^{۳*}

۱. دانش‌آموخته دکتری آموزش زبان فرانسه، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۲. دانشیار گروه فرانسه، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۳. دانشیار گروه فرانسه، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۴/۲۸

چکیده

بسیاری از مشکلات موجود مدرسان از عدم وجود برنامه نظارتی مدون نشئت می‌گیرد و پیاده‌سازی نظارت آموزشی به صورت اصولی می‌تواند نه تنها در حل مشکلات مدرسان مؤثر باشد، بلکه موجب افزایش انگیزه آن‌ها شود. از این رو، استفاده از یک مدل نظارتی آموزشی می‌تواند به بهینه‌سازی کیفیت عملکرد نظارتی مشاوران آموزشی کمک کند. لذا هدف از این پژوهش بررسی اثربخشی مدل نظارت آموزشی در کلاس‌های زبان فرانسه در ایران با بهره‌گیری از نظریه کنش موقعیت‌بنیاد بود. این مطالعه به روش شبه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون تک‌گروهی انجام گرفت. جامعه آماری شامل تمام مشاوران آموزشی بودند که تعداد ۷ نفر از آن‌ها به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. متغیر وابسته (کیفیت نظارت) قبل و بعد از اجرای متغیر مستقل (مدل بهینه‌ساز نظارت) اندازه‌گیری شد.

در مقایسه میانگین نمره کیفیت نظارت در گروه مشاوران قبل و بعد از مداخله آموزشی و با توجه به نتایج حاصل از مطالعه، میانگین نمره و انحراف معیار قبل از مداخله (۱۹۰.۷۷±۱۱۱.۴۲) و پس از مداخله (۲۲۰.۱۳±۱۵۵.۸۵) به دست آمد و براساس آزمون تی زوجی با توجه به سطح معناداری به دست آمده، اختلاف آماری معناداری بین میانگین نمرات قبل و پس از مداخله مشاهده شد. بنابراین آموزش مشاوران آموزشی براساس مدل نظارتی پیشنهادی در سطح معناداری ($p < 0.05$) اثربخش بود.

با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که، با بهره‌گیری از مدل طراحی‌شده نظارت

Email: m.gashmardi@modares.ac.ir

* نویسنده مسئول مقاله:

آموزشی، می‌توان مشاوران آموزشی، با کیفیت عملکرد مؤثر، تربیت کرد، زیرا اصول نظارت آموزشی قابل یادگیری است و این نیز به نوبه خود، به موفقیت در فرایند آموزش - یادگیری منجر می‌شود.

واژه‌های کلیدی: بهینه‌سازی، دوره آموزشی، مشاور، نظریه کنش موقعیت‌بنیاد.

۱. مقدمه

نظارت آموزشی در فرایندهای آموزش و یادگیری نقشی ضروری دارد و در بهینه‌سازی کیفیت تدریس و عملکرد مدرسان بسیار مؤثر است. از این جهت، کمبود تخصص عمل مشاور آموزشی را به نظارتی ساده و بی‌هدف تبدیل کرده است و به دلیل عدم وجود دوره‌های آموزشی باکیفیت، مشاوران آموزشی بیشتر گرایش دارند به اینکه آن‌گونه که تدریس می‌کنند نظارت کنند. مشاوران آموزشی به‌ندرت، به تفکری عمیق متعهد شده و بازخورد و پیشنهاد راه‌حلی می‌پردازند که اصولاً تجویزی هستند. به‌علاوه رابطه مشاوره آموزش - مدرس مبتدی، در طی مصاحبه‌های بعد از نظارت، با نوعی عدم صداقت پیوند خورده و برای اجتناب از تنش با مدرسان و اصلاح رابطه، مشاوران آموزشی به شیوه‌های پنهان‌کاری روی می‌آورند.

در ایران نیز مشاوران آموزشی اصولاً به دلیل پیشینه تدریس خوبی که داشته‌اند، بدون اینکه مجبور به شرکت در دوره آموزشی خاصی باشند به‌منزله مشاور آموزشی در مراکز آموزشی مشغول به‌کار می‌شوند و این عدم تخصص آن‌ها، باعث ایجاد مشکلاتی از قبیل پایین آمدن بازدهی کار، بدبینی، سرخوردگی و بی‌انگیزگی مدرسان می‌شود. زیرا هر معلم خوب، الزاماً مشاور آموزشی خوبی نمی‌شود.

بر اساس یافته‌های روان‌شناسی شناختی^۱، یادگیری فرایندی فعال و ساختنی است و فرد یادگیرنده در آن نقش اصلی را ایفا می‌کند. او به شکل فعال، اطلاعات دریافتی را انتخاب و سازماندهی می‌کند و پس از تحلیل موقعیت یادگیری، به قوانین عینی و ذهنی‌ای دست پیدا می‌کند که تعیین‌کننده توانش او خواهند بود. در مسیر شکل‌گیری توانش‌ها، دانسته‌های قبلی پایه و اساس یادگیری را تشکیل می‌دهند. درحقیقت هر دانشی برای درون‌سازی شدن، نیاز

دارد به بخشی از این الگوهای ذهنی تبدیل شود و این امر از طریق تأیید، رد یا گسترش دانسته‌های قبلی انجام می‌گیرد که به شیوه‌های منحصربه‌فرد در ذهن سازماندهی شده‌اند (سدیدی و همکاران، ۱۳۹۸). وظیفه مشاوران آموزشی آموزش دادن و همراهی مدرسان در کسب مهارت‌هایی است که در آموزش و در مقابله با موقعیت‌های کلاسی متفاوت نیاز دارند. از آنجا که «نظریه کنش موقعیت‌بنیاد»^۲ براساس روش مشاهده «در داخل سازمان زنده»^۳ و همچنین براساس تکنیک‌های مصاحبه، شبیه‌سازی و تجربه نسبی پایه‌گذاری شده است که با مطالعه عمیق ابعاد عملی و اعمال قابل مشاهده از جمله ژست، جابه‌جایی در فضا و غیره، پرداخته و از جهت دیگر به مطالعه ابعاد زیسته عمل، ادراکات، احساسات، مشغله‌ها و معنایی^۴ که به یک عمل داده می‌شود می‌پردازد؛ این نظریه می‌تواند با تشویق مدرس به بازنگری کنش^۵ خود در موقعیت کلاس و پرداختن به تفسیر و نیت عمل، در امر نظارت آموزشی مؤثر واقع شود. تر^۶ (۲۰۰۴) نیز در مقاله خود با عنوان «فرضیه کنش یا شناخت موقعیت‌بنیاد»^۷ بیان کرد که امروز تلفیق کنش انجام‌شده با موقعیتی^۸ که در آن کنش انجام گرفته، می‌تواند بسیار مؤثر و مفید باشد. وی فرضیه شناخت یا کنش موقعیت‌بنیاد را این گونه بیان می‌کند که شناخت^۹ در ذهن واقع نمی‌شود، بلکه در بین کنشگر^{۱۰} و موقعیتی قرار دارد که سایر کنشگران نیز به آن تعلق دارند. در نتیجه از یک طرف، پدیده‌های شناختی اساساً از یک طرف به ادراک و کنش مربوط می‌شوند و از سوی دیگر، به مکان و وضعیتی در آن اتفاق افتاده‌اند. بنابراین به نظر می‌رسد برگزاری دوره آموزشی در چارچوب این نظریه بتواند راه حل مؤثری در جهت بهینه‌سازی وضعیت نظارت آموزشی در محیط‌های آموزشی زبان فرانسه باشد، لذا هدف از این پژوهش تعیین اثربخشی مدل نظارت آموزشی کلاس‌های فرانسه در آموزشگاه‌های زبان ایران با بهره‌گیری از نظریه کنش موقعیت‌بنیاد است. روش پژوهش شبه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون تک‌گروهی است که با استفاده از چک‌لیست ۴۲ سؤالی^{۱۱} انجام گرفت و به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش است که آیا مدل نظارت آموزشی کلاس‌های فرانسه در آموزشگاه‌های ایران با بهره‌گیری از تئوری موقعیت‌بنیاد بر کیفیت نظارت مشاوران اثربخش است؟ در ادامه نیز به بیان پیشینه پژوهش و بیان چارچوب نظری می‌پردازیم.

۲. پیشینه پژوهش

درمورد پیشینه تحقیق در بررسی کلی، در سطح آموزشگاهی و در رشته زبان فرانسه در زمینه مسائل مربوط به وضعیت نظارت و مدل‌های نظارتی در داخل ایران پژوهشی انجام نشده و این مقاله، اولین پژوهش در این مورد است. لیکن در رشته زبان انگلیسی در همین حوزه، در سطح آموزش و پرورش و دبیرستان پژوهش‌های دانشگاهی، پایان‌نامه‌ها و مقالاتی ارائه و چاپ شده است. در کشورهای خارجی مقالات و پژوهش‌های متعددی در این حیطه ارائه شده است که در ادامه چند نمونه از آن‌ها ذکر شده است. بولونز^{۱۱} و همکاران (2014) در پژوهش خود مدل نظارتی کلینیکی را در جهت آموزش معلمان ترکیه پیاده‌سازی کرده و اثربخشی آن را مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها برای مقایسه عملکرد آموزش کارآموزان معلم از دو گروه آزمایش و کنترل استفاده کردند و از آزمون تی و تحلیل واریانس جهت مقایسه نمرات استفاده کردند. نتایج نمرات قابل توجه بالاتری را در گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل نشان داد. ولی نتایج تجزیه و تحلیل اندازه‌گیری مکرر (آنووا^{۱۲}) تفاوت معناداری در افزایش نمرات برای هر دو گروه نشان نداد که احتمالاً این نتیجه به دلیل زمان محدود اجرای مدل نظارتی کلینیکی بود. رشیدی و فروتن (2015) در بررسی وضعیت نظارت بر عملکرد دانشجو معلمان و مدرسان شاغل زبان انگلیسی در نظام آموزشی ایران بیان داشتند بیشتر مدرسان زبان انگلیسی، ناظران خود را در رشد حرفه‌ای خود در زمینه‌های ارزشیابی، مدیریت کلاس درس، فعالیت‌های آموزشی، رفتار با دانش‌آموزان و فنون تدریس مؤثر ارزیابی شدند و این مدرسان خواستار حمایت بیشتری از سوی ناظران آموزشی در زمینه‌های تهیه و تدوین مطالب آموزشی، توسعه تجربه مدرسان و هدایت آموزشی بودند. مدل نظارتی اعمال‌شده در مقطع متوسطه، مدل‌های سنتی به‌ویژه مدل تجویزی است و مدل نظارتی ناظران در مراکز دانشگاهی تربیت معلم مدل خوداندیشی یا تفکری دنبال می‌شود. اکثریت قاطع داوطلبان مدل نظارتی خوداندیشی را نسبت به مدل‌های سنتی ترجیح می‌دهند و ناظران آموزشی، خود را در بیشتر زمینه‌ها ماهر تا متخصص می‌دانستند. سبحانی‌نژاد و آقاحسینی (۱۳۸۵)، در پژوهش خود دریافتند که: (۱) مدیران مدارس از مدل‌های نظارت کلاسیک در سطح بالا، و از مدل‌های روابط انسانی و منابع انسانی

در سطحی متوسطی استفاده می‌کنند، ۲) معلمان از مدل‌های روابط انسانی بیشتر از مدل‌های سنتی نظارت استقبال می‌کنند، ۳) بین وضعیت نظارت کنونی با وضعیت مطلوب و بهینه تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج تحقیق هیشمن اوگلو^{۱۴} (2010) نشان می‌دهد که مهم‌ترین قسمت نظارت بر آموزش ایجاد انگیزه و تشویق معلمان برای غلبه بر نقاط ضعف خود است. پس از بررسی وضعیت موجود، تحقیقات وی دو نتیجه اصلی به بار آورد: اول، تفاوت آشکاری بین اعتقادات معلمان در مورد نظارت آموزشی با تجارب زیسته خود وجود دارد، و دوم اینکه، تفاوت معناداری بین انتظارات معلمان از نظارت و برداشت ناظران آموزشی نظارت وجود دارد. صادقی و همکارانش (2015) نشان داده‌اند که وضعیت کنونی نظارت آموزشی تقریباً قابل قبول است، اما مدرسان انتظار دارند خدمات واجد شرایط بیشتری را در نظارت دریافت کنند و آن‌ها در زمینه نظارت و مشاوره آموزش به حمایت بیشتری نیاز دارند. بوشاما^{۱۵} و همکاران (2016) در تحقیقات اخیر خود، استدلال می‌کنند که معلمان نظارت آموزشی را با ارزیابی کارکنان مرتبط می‌کنند و در نتیجه، بی‌اعتمادی به کارکنان مدیریت ایجاد می‌شود. موریس جکر - پاروکس^{۱۶} (2020) در پژوهش خود نقش مشاور آموزشی را بررسی کرده و نظارت آموزشی را به‌منزله یک روش آموزشی و عملی تعریف کرده‌اند که هدف آن، توسعه مهارت‌های معلم کارآموز، کسب مهارت خودارزیابی و تجزیه و تحلیل موقعیت‌های تعامل، چالش‌هایی از قبیل مداخلات و مسائل حرفه‌ای، به‌ویژه از نظر مسئولیت‌ها، تناقض‌ها و معضلات، تأثیرات و عواطف، و موانع و عملکرد حرفه‌ای اوست. با توجه به پژوهش‌هایی که در مطالب قبل ذکر شد در مورد مدل‌های نظارتی مطالعات مختلفی در حوزه آموزش و پرورش انجام شده و هنوز نتایجی که بیانگر به‌کارگیری مدلی جامع که دربرگیرنده همه جوانب باشد موجود نیست و پژوهش حاضر در زمره نخستین پژوهش‌هایی است که به بررسی اثربخشی یک مدل نظارتی در کلاس‌های فرانسه در آموزشگاه‌های زبان ایران با بهره‌گیری از نظریه کنش موقعیت‌بنیاد می‌پردازد.

۳. چارچوب نظری

۳-۱. نظریه کنش موقعیت بنیاد

این نظریه به دنبال این است که کنشگر را به موقعیتی که در آن کنش انجام شده بازگرداند و با تجسم مجدد او به لحاظ اجتماعی و شناختی، با استفاده از ویژگی‌های موقعیت، کنشگر را به توضیح کنش خود سوق دهد. این نظریه به مطالعه ابعاد شناختی فعالیت‌های انسانی می‌پردازد، چراکه ما با انسان‌ها یا نقش‌آفرینانی سروکار داریم که در نقش مدرس، ناظر آموزشی، زبان‌آموز و... هستند که در نزدشان مهارت سازگاری و انطباق که خاص هر گونه موجود زنده ای است دارای اهمیت ویژه‌ای است. با کمک این مشخصات و با تعامل با محیط، انسان به شناختی دوگانه دست می‌یابد: شناخت جهان و شناخت روابطش با جهان (شناخت موقعیت بنیاد). بنابراین، درمورد مدرس و ناظر آموزشی که بازیگران این پژوهش هستند، لازم است که فعالیت‌های انسانی آن‌ها؛ تجربه آن‌ها در تعامل با محیط و معنای عمل آن‌ها، مورد مطالعه قرار داده شود، زیرا قبل از هر چیز، فهمیدن، دسترسی به معناست؛ به این معنی که نقش‌آفرینان چگونه تجربه می‌کنند و چگونه موقعیت‌هایی را که در آن زیسته‌اند تفسیر می‌کنند. به این ترتیب، اولویت مطالعه ابعاد شناختی، نوعی تجربه زیسته^{۱۷} است که فعالیت‌ها را موشکافانه توصیف می‌کند و در پی معنایی است که نقش‌آفرینان به آن می‌دهند (Gal-Petitfaux et al., 2010).

۳-۲. الگوهای نظارت کلاس درس

الگوهای نظارتی مختلفی در پیشینه تحقیقاتی ذکر شده است. درمورد فرایندهای نظارت کلاس که در ذیل به ذکر چند نمونه آن اکتفا می‌کنیم.

۳-۲-۱. نظارت بالینی^{۱۸}

در این الگوی نظارت آموزشی، ناظر با مدرس رابطه‌ای نزدیک دارد و مدرس با بازخورد اطلاعاتی از طرف ناظر سروکار دارد. پنج مرحله نظارت بالینی به شرح زیر است: ۱. برنامه‌ریزی، ۲. مشاهده / جمع‌آوری داده‌ها، ۳. تحلیل / راهبرد، ۴. جلسه پس‌مشاهده و ۵. تحلیل. برنامه‌ریزی برای آگاهی ناظر از اهداف درس است و در مرحله مشاهده و جمع‌آوری

داده‌ها، ناظر فرایند تدریس را مشاهده و از یک ابزار برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به مشاهده استفاده می‌کند. در مرحله تحلیل، ناظر موارد مشاهده‌شده را به داده‌های قابل فهم برای مدرس تبدیل می‌کند و در جلسه پس از مشاهده ناظر با مدرس به گفت‌وگو می‌پردازد و مرحله تجزیه و تحلیل بازخوردهایی برای نظارت بهتر برای ناظر فراهم می‌آورد (Goldhammer & Krajewski, 1993).

۲-۲-۳. نظارت مفهومی^{۱۹}

در این رویکرد اجزا (محیط و کارکنان) بر عملکرد مدرس تأثیر دارند و ناظر عوامل دیگری که آموزش را تحت تأثیر قرار دهد در نظر می‌گیرد. عوامل سازمانی (حجم کار، جو کلاس، پشتیبانی همکاران و تعارض نقش) و عوامل (سن، درس‌ها و تجربه) می‌تواند بر کیفیت عملکرد تأثیر بگذارند. ناظر باید چگونگی تأثیر این عوامل بر اثربخشی تدریس و نحوه کنترل آن‌ها را درک کند (Edmeirer & Nicklaus, 1999).

۳-۲-۳. نظارت توسعه‌ای^{۲۰}

ناظر می‌تواند سه نوع کمک داشته باشد: ۱. دستوری، ۲. همکارانه، ۳. غیردستوری. در شیوه دستوری، ناظر مسئول نوشتن اهداف مدرس است. مدرسانی که دارای سطح پایینی از تخصص و تعهد به آموزش باشند با شیوه دستوری، و مدرسانی که دارای سطح متوسط تفکر انتزاعی، تخصص و تعهد به بهترین وجه با شیوه همکارانه سازگار خواهند شد و مدرسانی که انتزاعی فکر می‌کنند و مهارت و تعهد بالایی به آموزش نشان می‌دهند به بهترین وجه با روش غیردستوری سازگار دارند (Gilickman, Gordon & Ross-Gordon, 2001).

۴-۲-۳. نظارت زمینه‌ای^{۲۱}

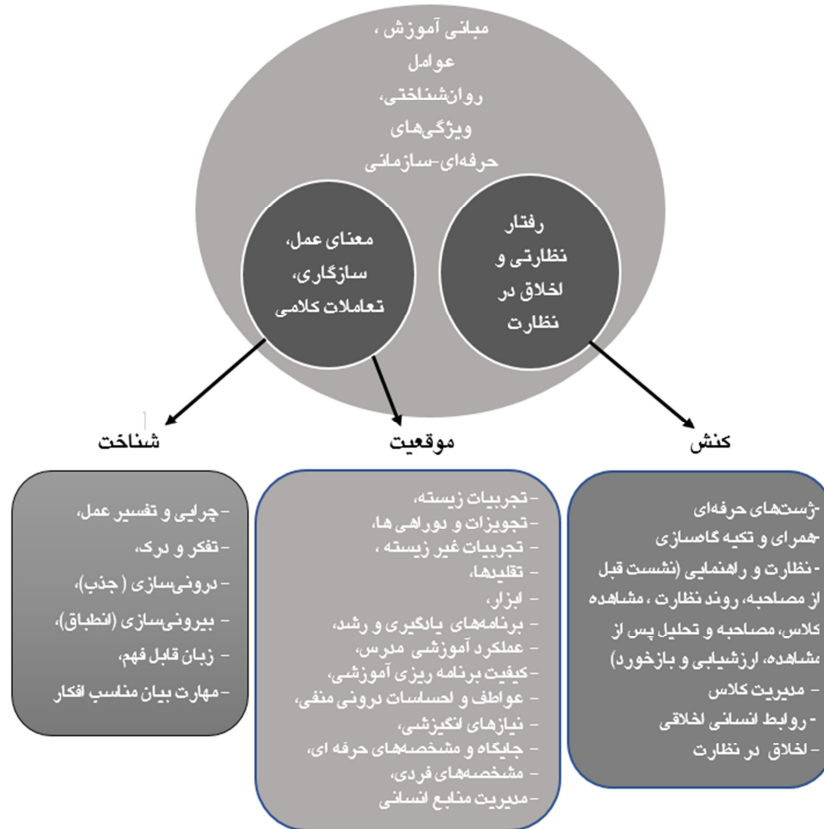
در این روش سبک نظارتی با سطح پیشرفت و آمادگی مدرس برای انجام یک کار ویژه آموزشی هماهنگ می‌شود. اعتماد به نفس، شایستگی معلم، میزان صلاحیت، میزان دانش، مهارت و توانایی مدرس برای انجام یک کار خاص است (Ralph, 1998).

۳-۵. نظارت تمایزی^{۲۲}

این روش بسیار مدرس محور است و مبتنی بر چهار گزینه توسعه فشرده، توسعه حرفه‌ای همکارانه، نظارت خودرهبی و نظارت اداری است (Glatthorn, 1997).

۴. روش پژوهش

در پژوهش حاضر، از روش طرح تحقیق شبه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون تک‌گروهی استفاده شد. جامعه آماری شامل مشاوران آموزشی زبان فرانسه در ایران بودند که تعداد هفت مشاور آموزشی به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در این پژوهش از مدل نظارت آموزشی کلاس‌های زبان فرانسه که براساس نظریه کنش موقعیت‌بنیاد با رویکرد آمیخته اکتشافی کمی - کیفی توسط صادقیپور (2020) طراحی شده است، استفاده شد (شکل ۱). برای تعیین اثربخشی مدل نظارت آموزشی صادقیپور (2020)، پلان آموزشی طراحی (جدول ۱) و از روش طرح تحقیق شبه‌آزمایشی استفاده شد، به نحوی که متغیر وابسته (کیفیت نظارت) قبل و بعد از اجرای متغیر مستقل (مدل بهینه‌ساز نظارت) اندازه‌گیری شد. براساس مدل نظارت آموزشی، چکلیست نظارت آموزش محقق ساخته ۴۲ سؤالی، جهت تعیین اثربخشی به‌کارگیری مدل بهینه‌ساز نظارت آموزشی، طراحی شد، که شامل گویه‌هایی با مقیاس لیکرتی ۵ گزینه‌ای (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) بود و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

شکل ۱: مدل بهینه‌ساز نظارت آموزشی صادقپور (۲۰۲۰)

Figure 1: Optimizing model of educational supervision, Sadeghpour (2020)

در جدول ۱ طرح دوره آموزشی مشاوران آموزشی این پژوهش آورده شده است:

جدول ۱: پلان دوره آموزشی پیشنهادی مشاوران آموزشی

Table 1: Training plan suggested to educational consultants

عنوان دوره آموزشی	بهبودسازی عملکرد مشاوران آموزشی
روند دوره آموزشی	فاز اول: کارگاه گروهی فاز دوم: همراهی فردی
مدت دوره	۱۲ ساعت
معرفی دوره	این دوره آموزشی به مشاوران آموزشی پیشنهاد می‌شود که در آموزشگاه‌های زبان به شغل نظارت آموزشی مشغول هستند و دوره آموزشی تخصصی در زمینه مشاوره آموزشی نگذرانده‌اند. هدف اصلی این دوره بهبودسازی عملکرد حرفه‌ای‌شان و سوق دادن آن‌ها به سمت مشاوره حرفه‌ای مدرسان متناسب با موقعیت ایجادشده، است.
مخاطبین	مشاوران آموزشی مبتدی/ مشاوران آموزشی باتجربه
هدف	بهبودسازی عملکرد مشاوران آموزشی
چگونه	تشریح مساعی درمورد فعالیت مشاور آموزشی، شناخت حرفه‌ای وظایف مشاور آموزشی، بیان تفکرات
چرا	به اشتراک نظر رسیدن درمورد معنای دوره‌های آموزشی و تعیین چالش‌ها و مشکلات مربوط به این حرفه تجربه کردن موقعیت‌های تفکربرانگیز و تعامل جهت ساخت مهارت‌های حرفه‌ای و تحولات هویتی حرفه‌ای اختلاف نظرها و دوراهی‌ها به‌منزله اهرم تحولات حرفه‌ای
تاثیرات مورد انتظار دوره آموزشی	- به مشاوران آموزشی اجازه دهیم در خصوص شغلشان و برداشت‌هایشان از آن، از خود سؤال کنند و یک فرایند تأمل ^{۲۳} را در زمینه‌هایی همچون: عملکرد و وظایف مشاور آموزشی، چگونگی پشتیبانی و هدایت مدرسان در اجرای فعالیت آموزشی در بافتارهای مختلف، توضیح رویکرد و انتخاب‌های خود در روند نظارت آموزشی، آغاز کنند.
منابع و ابزار لازم	- مدل نظارتی به‌دست آمده از طرح آمیخته کمی - کیفی پژوهش - صحنه‌های فیلمبرداری شده از عملکرد مشاوران آموزشی (در حین نظارت و در حین مصاحبه‌های خودمقابله‌ای پس از نظارت) - سناریوهای کلاسی

اجرای پیش‌آزمون و پس‌آزمون در این مطالعه به ترتیب طبق مراحل زیر انجام گرفت:

۱. اجرای پیش‌آزمون (مشاهده و تکمیل چکلیست): عملکرد هر کدام از مشاوران آموزشی قبل از برگزاری دوره آموزشی، نظارت و جهت برگزاری مصاحبه خودمقابله‌ای^{۲۴} فیلم‌برداری شد و جدول نظارتی توسط محقق تکمیل شد.
۲. مداخله آموزشی: دوره آموزشی طی مراحل زیر برگزار شد: فاز اول: مداخله با تشکیل کارگاه گروهی، فاز دوم: مداخله به صورت همراهی فردی.

فاز اول که با نام «کارگاه گروهی» متشکل از ۳ جلسه ۳ ساعته بود، که به شرح ذیل انجام گرفت:

- جلسه اول: جهت آشنایی با وضعیت کنونی و مطلوب نظارت و به‌منظور آگاهی از سطح شناخت مشاوران از «بارش مغزی»^{۲۵} استفاده شد و سپس فعالیتی مبنی بر سناریوهای کلاسی، جهت بررسی چگونگی عملکرد مشاور آموزشی در موقعیت‌های کلاسی انجام گرفت. نمونه‌ای از سناریوها در جدول شماره ۲، به شرح ذیل است:

جدول ۲: سناریوهای کلاسی استفاده‌شده در دوره آموزشی مشاوره

Table 2: Class scenarios used in educational consultants

سناریوهای زیر را بخوانید. این سناریوها مثال‌هایی از بازدید کلاس هستند که چهار موقعیت را توصیف می‌کنند. به‌منزله مشاور آموزشی، به این معلمان، توصیه‌هایی بدهید که به نظر تان مناسب می‌آید.
الف) سارا معلمی است که سال گذشته شروع به تدریس کرده است. طی مشاهده کلاس، متوجه می‌شوید که در حین توضیح گرامر آن جلسه، در دو مورد اشتباه می‌کند. سپس، چندین مثال را بر روی تخته می‌نویسد که دو تای آن‌ها اشتباه هستند و بعد از فراگیران می‌خواهد که آن مثال‌ها را در دفترشان یادداشت کنند. توصیه شما چیست؟
ب) معلم فرانسه‌ای نسبتاً میان‌سال، با یکی از فراگیران که در کلاس با صدای آهسته شروع به صحبت با تلفن می‌کند، با خشونت رفتار می‌کند و سپس او را از کلاس بیرون می‌کند و دیگر به او اجازه شرکت در ادامه آن جلسه را نمی‌دهد. توصیه شما چیست؟
ج) معلم وارد کلاس و با این صحنه مواجه می‌شود: برخی در کلاس راه می‌روند، برخی با هم حرف می‌زنند و برخی جلوی تابلو هستند. تلاشش برای جلب توجه آن‌ها بی‌فایده است. بالأخره، بعد از حدود ۱۵ دقیقه همه سر جایشان هستند. او می‌خواهد بر روی یک مطلب صوتی کار کند، ولی از سر بدشانسی، برق قطع است. او نمی‌داند چه کند. بنابراین فراگیران مجدداً شروع به حرف زدن می‌کنند تا برق وصل شود. توصیه شما چیست؟

سناریوهای زیر را بخوانید. این سناریوها مثال‌هایی از بازدید کلاس هستند که چهار موقعیت را توصیف می‌کنند. به‌منزله مشاور آموزشی، به این معلمان، توصیه‌هایی بدهید که به نظر تان مناسب می‌آید.		
د) معلمی در گوشه سمت چپ کلاس به نحوی می‌ایستد که پشتش به فراگیرانی است که در سمت راست قرار دارند و مشغول بازیگوشی هستند. او مبحث کلاسش را با تعامل با آن عده‌ای که فقط روبه‌روی او هستند، پیش می‌برد و توجهی به مابقی کلاس نمی‌کند. توصیه شما چیست؟		
سناریوهای زیر را بخوانید. رفتار شما تا چه حد با رفتار مشاور آموزشی توصیف شده در موقعیت‌های زیر مطابقت دارد؟ لطفاً توضیح یا توصیه خود را برای بهبود عملکرد آن‌ها اضافه کنید.		
الف) مشاور آموزشی، طی مشاهده یک کلاس ۱۲ نفره، مشاور آموزشی متوجه می‌شود که معلم بی‌رویه در وسط کلاس با موبایل خودکار می‌کند. او با دیدن این صحنه برای چندمین بار، با معلم به شدت برخورد می‌کند.		
الف) اکثر اوقات	ب) گاهی اوقات	پ) به هیچ‌وجه
توضیح / توصیه:		
ب) معلم در انتقال پیام و محتوای درسی مشکل دارد، مشاور با دیدن این صحنه مداخله و به شیوه خود شروع به تدریس می‌کند.		
الف) اکثر اوقات	ب) گاهی اوقات	پ) به هیچ‌وجه
توضیح / توصیه:		
پ) معلم درحین توضیح درس، اشتباه می‌کند؛ مشاور آموزشی اشکال‌هایش را یادداشت می‌کند و جدول نظارت خود را پر و سپس در این مورد با او صحبت می‌کند.		
الف) اکثر اوقات	ب) گاهی اوقات	پ) به هیچ‌وجه
توضیح / توصیه:		
ت) مشاور آموزشی با مشاهده وجود مشکلات در تلفظ معلم، آن‌ها را در کلاس فوراً اصلاح می‌کند.		
الف) اکثر اوقات	ب) گاهی اوقات	پ) به هیچ‌وجه
توضیح / توصیه:		
ث) در کلاس، مشاور آموزشی جلسه کلاس را فیلم‌برداری، یادداشت‌برداری و بر آن اساس با معلم مصاحبه می‌کند و درمورد نقاط ضعف و قوت او صحبت می‌کند.		
الف) اکثر اوقات	ب) گاهی اوقات	پ) به هیچ‌وجه
توضیح / توصیه:		
ج) مشاور آموزشی وارد کلاس می‌شود، شروع به راه رفتن در کلاس می‌کند، دفترها و قسمتی از روند تدریس را مشاهده می‌کند و فوراً بیرون می‌رود.		
الف) اکثر اوقات	ب) گاهی اوقات	پ) به هیچ‌وجه
توضیح / توصیه:		

با این روش مشاوران، به تدریج با محتویات و اطلاعات مدل نظارتی به دست آمده از قبل که به منزله چارچوبی مستحکمی در ارتباط با ژست‌های حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای، چالش‌ها، مسئولیت‌ها، ساخت ابزار نظارتی و نحوه‌های مختلف نظارت کلاسی و برگزاری جلسه‌های پس از مشاهده، محسوب می‌شود، آشنا خواهند شد.

- جلسه دوم و سوم: مشاهده ویدیوها و فیلم‌های ضبط‌شده نظارت آموزشی با کیفیت توسط مشاوران آموزشی.

- مشاهده ویدئوهای کلاسی به مشاوران اجازه خواهد داد تا عملکرد متخصصان را در این زمینه مشاهده کنند، مستقیماً روند مصاحبه خودمقابله‌ای را بشناسند، و از چگونگی به تفکر واداشتن مدرسان بدون هیچ تجویزی آگاه شوند. هر فیلم شامل چهار صحنه بود: الف) صحنه عمل مدرس در کلاس، ب) صحنه مصاحبه پس از بازدید مشاور با همان معلم، ج) صحنه مصاحبه خودمقابله‌ای پژوهشگر (در سیمت یک حرفه‌ای) با مدرس کلاس، د) صحنه مصاحبه خودمقابله‌ای پژوهشگر با مشاور آموزشی. مشاوران با مشاهده می‌توانند از تمام مراحل نظارت آگاه شوند و در مورد نحوه برگزاری مصاحبه‌های پس از نظارت، ایده‌های داشته باشند. به این ترتیب، رفتارها و ژست‌های نظارتی لازم و مناسب یک مشاور آموزشی با کیفیت بالا به آن‌ها آموزش داده شد.

فاز دوم دوره آموزشی که به نام «همراهی فردی» نام‌گذاری شد، در یک جلسه ۳ ساعته، برگزار و زمان آن بین شرکت‌کنندگان تقسیم شد. در این جلسه (جلسه چهارم)، پژوهشگر جهت رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای و حفظ رازداری کار هر مشاور آموزشی، مشاور را به دیدن، تجزیه و تحلیل و تفسیر فیلم عملکرد خود از طریق یک لپ‌تاب اختصاصی دعوت کرد تا به نوعی مشاور آموزشی بتواند از عملکردش، خودارزیابی داشته باشد و پس از آن پژوهشگر با مشاور آموزشی، مصاحبه‌ای خودمقابله‌ای انجام می‌دهد که هدف از این مصاحبه، به تفکر واداشتن مشاوران درباره عملکرد خود است: با طرح سؤالاتی از قبیل: می‌شه بهم بگی اینجا چه کار میکنی؟ چطوری معلم رو به کار میکشی؟ با طرح این سؤال از معلم به چی می‌خوای برسی؟ ... و هر بار پژوهشگر سعی به تنظیم کردن، چاره اندیشیدن و درمان کردن عملکرد مشاور با کمک خود او می‌کند.

۲. اجرای پس‌آزمون (مشاهده و تکمیل مجدد چکلیست): مجدداً مراحل ذکرشده قبلی

شامل؛ نظارت، فیلم‌برداری و مصاحبه خودمقابله‌ای تکرار و مجدداً چک‌لیست جدول نظارتی تکمیل شد و در نهایت نتایج حاصل با یکدیگر مقایسه شدند.

۵. یافته‌ها

در این پژوهش، ۵۷/۱ درصد از مشاوران آموزشی (نمونه‌ها) زن و ۴۲/۹ درصد مرد بودند و ۷۱/۴ درصد بین ۳۰ تا ۴۰ سال، و ۲۸/۶ درصد بین ۴۰ تا ۴۹ سال بودند. ۵۷/۱ درصد دارای سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و ۴۲/۹ درصد دارای تحصیلات دکتری بودند. ۱۴/۳ درصد در رشته آموزش زبان فرانسه و همین تعداد در زمینه علوم تربیتی تحصیل کرده بودند، ولی ۷۱/۴ درصد آن‌ها در زمینه ادبیات فرانسه تحصیل کرده بودند. ۵۷/۱ درصد از مشاوران آموزشی بین ۶ تا ۱۰ سال سابقه تدریس زبان فرانسه و ۴۲/۹ درصد آن‌ها بیش از ۱۱ سال تجربه تدریس داشتند. در زمینه تجربه شغلی، ۴۲/۹ درصد از مشاوران آموزشی کمتر از ۲ سال، ۴۲/۹ درصد بین ۳ تا ۵ سال و ۱۴/۳ درصد بین ۶ تا ۱۰ سال سابقه کار در زمینه مشاوره آموزش داشتند. همه شرکت‌کنندگان دوره‌های روش تدریس را به‌منزله مدرس گذرانده بودند، ولی ۸۵/۷ درصد از آن‌ها دوره آموزشی مختص مشاوران آموزشی را نگذرانده بودند و فقط ۱۴/۳ درصد از بین آن‌ها دوره تخصصی مشاوره آموزش را گذرانده بودند.

پس از بررسی نرمال بودن داده‌ها قبل و بعد از مداخله از طریق آزمون شاپیرو - ویلک، جهت تحلیل داده‌ها از آزمون پارامتری تی زوجی یا تی وابسته استفاده شد (جدول ۳ و ۴).

جدول ۳: آزمون شاپیرو - ویلک جهت بررسی نرمال بودن داده‌های پژوهش

Table 3: Shapiro-Wilk test to check the normality of research data

متغیر	آماره	سطح معنی‌داری	توزیع نرمال
کنش	۰/۰۷۳	۰/۲۰۰	دارد
موقعیت	۰/۱۳۳	۰/۲۰۰	دارد
شناخت	۰/۱۳۹	۰/۲۰۰	دارد

همان‌طور که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد مقدار سطح معناداری در متغیرهای کنش،

موقعیت و شناخت بالاتر از ۰/۰۵ بوده و بنابراین فرضیه صفر در این متغیرها در سطح اطمینان ۹۵ درصد، مورد تأیید قرار می‌گیرد و توزیع داده‌ها در متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال پیروی می‌کنند. جدول ۴ به مقایسه میانگین نمره کیفیت نظارت در گروه مشاوران قبل و بعد از مداخله آموزشی پرداخته است.

جدول ۴: آزمون تی زوجی: میانگین و انحراف معیار نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون

Table 4: Paired t-test: Mean and standard deviation of pre-test and post-test scores

انحراف از میانگین	انحراف معیار	تعداد	میانگین
۷.۲۱۰۶۳	۱۹.۰۷۷۵۴	۷	۱۱۱.۴۲۸۶
۸.۳۶۴۹۷	۲۲.۱۳۱۶۵	۷	۱۵۵.۸۵۷۱

جدول ۴ معنادار بودن میانگین نمرات پیش از آزمون و پس از آزمون را نشان می‌دهد:

جدول ۵: معناداری میانگین نمرات پیش از آزمون و پس از آزمون

Table 5: Significance of mean pre-test and post-test scores

	مقایسه زوجی		T	درجه آزادی Df	معناداری sig
	میانگین	انحراف معیار			
پیش‌آزمون پس‌آزمون	۴۴.۴۲۸۵۷-	۱۱.۲۶۷۳۱	۱۰.۴۳۳-	۶	۰۰۰۰۰

با توجه به نتایج جدول ۵، میانگین نمره و انحراف معیار قبل از مداخله (111.42 ± 19.07) و میانگین و انحراف معیار پس از مداخله (155.85 ± 22.13) است. براساس آزمون تی زوجی با توجه به سطح معناداری به دست آمده، می‌توان این طور نتیجه گرفت که اختلاف آماری معناداری بین میانگین نمرات قبل و پس از مداخله در سطح معناداری ($p < 0.05$) مشاهده شده است.

۶. نتیجه

نتایج مطالعه نشان داد که مدل نظارت آموزشی کلاس‌های فرانسه در آموزشگاه‌های ایران با بهره‌گیری از تئوری کنش موقعیت‌بنیاد بر کیفیت نظارت مشاوران اثربخش است و تفاوت معناداری بین میانگین‌های قبل و بعد از برگزاری دوره آموزشی وجود داشت. این بدین معناست که دوره آموزشی پیشنهادشده در بهینه‌سازی وضعیت نظارت آموزشی، مفید بوده است و کمبودهای کنونی وضعیت نظارت آموزشی را می‌تواند تا حدودی از بین ببرد. بنابراین نظارت و مشاوره آموزش مؤثر به گسترش نوآوری، انگیزه مثبت و ابتکار عمل در مدرسان، منجر می‌شود. مشاور آموزشی باید بتواند دانش و مهارت‌ها، نگرش‌ها، نیازها، انتظارات مدرس و همچنین انتظارات مرکز آموزشی و اثربخشی مدرس را بداند و موردبررسی قرار دهد. مطالعات بسیاری نیز به اهمیت برگزاری دوره‌های آموزشی اشاره داشته‌اند که با مطالعه حاضر همسو بوده است. میفر (2013) بیان داشت، دوره‌های آموزشی باعث کسب مهارت‌ها و ابزار حرفه‌ای می‌شود که به مشاوران آموزشی کمک می‌کند به وظایفشان بهتر فکر کنند، مفاهیم پایه‌ای فعالیت تدریس و نظارت را شناسایی و آن‌ها را با نظر گرفتن پتانسیل مخاطب و برای «تطبيق روحی آن‌ها با انتظارات شغل» به‌کار بگیرند (Miffre, 2013, p. 16). مجله فدراسیون بین‌المللی اساتید فرانسه *دیالوگ و فرهنگ* (Custers, 2015) نیز به نقش مشاوران آموزشی به‌منزله نقشی بااهمیت در رشد حرفه‌ای مدرسان اهمیت و پیشنهاد می‌دهد که دوره‌های آموزشی برای مشاوران آموزشی برگزار شوند و آن‌ها را در اجرای حرفه‌شان به تکامل برسانند. مدرس باید از حضور مشاور آموزشی باتجربه و حرفه‌ای بهره‌مند باشد تا بتواند فعالیت حرفه‌ای خود را برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی کند (2015, p. 70). آموزش واقعی برای مشاوران آموزشی ضرورتی است تا بتوانند مهارت و دانش تجزیه و تحلیل کردن را منتقل کنند و این به مدرس مبتدی اجازه می‌دهد، بعد از مدتی به پشتوانه تجربه کاری‌اش، یک کنشگر متفکر حرفه‌ای شود (Altet, 1994, p. 220). بنابراین دوره آموزشی باید برای مشاوران آموزشی فرصتی باشد تا بتوانند مهارت‌های مشاوره و رهبری خود را بسازند که بتوانند در نزد مدرسان در حین موقعیت‌های کلاسی و در حین مصاحبه‌ای پس از بازدید، مؤثرتر عمل بکنند. آن‌ها باید نیازهای مدرسان را درک کنند و از طریق ادغام عملی و نظری، در یک روند تفکرگرایانه مدرسان را به سمت پیدا کردن

راه‌حل برای مشکلاتشان هدایت کنند (Chaliès et al., 2009, p. 106). نظارت آموزشی در صورتی که صحیح انجام شود، به کیفیت عملکرد مدرس و درنهایت بهبود کیفیت وضعیت آموزشی منجر خواهد شد، بنابراین تأکید مؤسسات آموزشی بر این نوع از نظارت و استفاده و آموزش الگوهای مؤثر و متناسب نظارت آموزشی به مشاوران آموزشی ضرورت دارد.

۷. پی‌نوشت‌ها

1. Psychologie cognitive
2. Action située
3. In vivo
4. Sens
5. Action
6. Theureau
7. Hypothèse de la cognition (ou action) située
8. Situation
9. Cognition
10. Acteur

۱۱. چک لیست (جدول نظارتی) در ضمیمه مقاله آورده شده است.

12. Bulunz
13. ANOVA
14. Hismanoglou
15. Bouchamma, Y. Giguère, M. et April
16. Jecker-Parvex
17. Expérience vécue
18. Clinique
19. Conceptuel
20. Développemental
21. Contextuel
22. Différentiel
23. Réflexivité
24. Entretien d'auto-confrontation
25. Remue-méninge

۸. منابع

- سبحانی نژاد، م.، و آقاحسینی، ت.، (۱۳۸۵). بررسی دیدگاه معلمان نسبت به شیوه‌های نظارت و راهنمایی مدیران مدارس. *دانشور رفتار*، ۱۸(۱۳).

- سجادی، س.ا.، فتحی مقدم، ع.، و آزرمی، س. (۱۳۹۵). مروری بر نظارت آموزشی اثر بخش. *مجله مطالعات آموزشی نما*، ۹، ۴۰-۴۹.
- سدید، س.، لطافتی، ر.، شعیری ح.ر.، و، نوارچی، ع. (۱۳۹۸). شکل‌گیری-هویت بینا فرهنگی فرد نگارنده از طریق نگارش در کلاس زبان فرانسه. *جستارهای زبانی*، ۱۰ (۲)، ۱۷۱-۲۰۰.
- صادق، س.، صالحی کشکول، م.ص.، رضوی، ع.، و افلاکی فر، ح. (۱۳۹۴). نیازسنجی ارائه خدمات نظارت و راهنمایی آموزشی دبیران شهر شیراز. *رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۶ (۳).
- نیکنامی، م. (۲۰۱۱). *نظارت و راهنمایی آموزشی*. سمت.

References

- Altet, M. (1994). *La formation professionnelle des enseignants: analyse des pratiques et situations pédagogiques*. France. Presses Universitaires de France-PUF.
- Blocker, L.S., & Swetnam, L. (1995). The selection and evaluation of cooperating teachers: A status report. *Teacher Educator*, 30 (3), 1 9-30.
- Bouchamma, Y., Giguère, M. et, & April, D. (2016). La supervision pédagogique. Guide pratique à l'intention des directions et des directions adjointes des établissements scolaires. *Presses de l'Université Laval*.
- Brouillet, M., & Deaudelin, C. (1994). Etude écosystémique d'un entretien de supervision de stage. *Revue des sciences de l'éducation*, 20(3), 443-466.
- Bulunz, N., Gursoy, E., Kesner, J., Baltaci Goktalay, S., & Salihoglu, U. M. (2014). The implementation and evaluation of a clinical supervision model in teacher education in Turkey: Is It an Effective Method?. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(5), 1823-1833.
- Chaliès, S., & Durand, M. (2000). Note de synthèse : L'utilité discutée du tutorat en formation initiale des enseignants. *Recherche et Formation*, 35, 145-180.
- Chaliès, S., Cartaut, S., Escalie, G., & Durand, M. (2009). L'utilité du tutorat

- pour de jeunes enseignants: la preuve par 20 ans d'expérience. *Recherche et Formation*, (61), 85-129.
- Custers, G., Ka, B., Marcoux, M. H., Marzouki, S., Oven, J., Pagel, D., ... & Shu-Chuen, J. (2015). DIALOGUES ET CULTURES. *LA FIPF, la formation initiale des enseignants de FLE*.
  - Escalié, G., & Chaliès, S. (2009). Optimiser le conseil pédagogique: la mise au travail d'un collectif de formation. *Travail et formation en éducation*, (4).
  - Gal-Petitfaux, N., Sève, C., Cizeron, M., & Adé, D. (2010). Activité et expérience des acteurs en situation: les apports de l'anthropologie cognitive. *Sciences de l'intervention en EPS et en sport*, 67-85.
  - Glatthorn, A. A. (1997). Differentiated supervision (2nd ed). Alexandria, VA: *Association for Supervision and Curriculum Development*.
  - Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2001). Supervision and instructional leadership (5th ed.). *Needham Heights, MA: Allyn & Bacon*.
  - Goldhammer, A. Krajewski. (1993). *Clinical supervision: special methods for the supervision of teacher*. New York: *Holt, Rhinehart, and Winston*.
  - Grison, B. (2004). Des sciences sociales à l'anthropologie cognitive. Les généalogies de la cognition située. *Activités*, 1(1-2).
  - Hismanoglu, M., & Hismanoglu, S. (2010). English language teachers' perceptions of educational supervision in relation to their professional development. *A Case Study of Northern Cyprus*.
  - Houle, H., & Pratte, M. (2003). Les conseillères et les conseillers pédagogiques. Qui sont-ils? Que font-ils. *Pédagogie collégiale*, 17(2), 20-26.
  - Jecker-Parvex, M. (2020). La supervision pédagogique, un temps pour se parler. *VST-Vie sociale et traitements*, (1), 113-118.
  - Miffre, L. (2013). *Se former avec Vygotski: psychologie de l'activité du maître en situation*. Presses universitaires de Bordeaux.

- Niknami, M. (2011). *Supervision of Instruction*. Tehran: SAMT. [In Persian].
- Rashidi, N., & Forutan, A. (2015). On the Iranian in-service and pre-service language teachers' perceptions of educational supervision concerning their professional development. *Issues in Language Teaching*, 4(2), 55-27.
- Ralph, E. G. (1998). *Developing practitioners: A handbook of contextual supervision*. Stillwater, OK: New Forums Press.
- Rikard, G. L., & Knight, S. M. (1997). Obstacles to professional development: Interns' desire to fit in, get along, and be real teachers. *Journal of Teaching in Physical Education*, (16), 440-453.
- Sadeghi, S., Salehikashkoli, M., Razavi, A., Aflahifard, H., & Esmaeeli, B. (2015). Assessment of educational supervision and guidance services for teachers in Shiraz. *Journal of New Approach in Educational Administration*, 6(3 (23)), 183-203. [In Persian].
- Sadeghpour, R. (2020) *Optimisation de l'observation des classes de langue dans le cadre de la théorie de « l'action située » : le cas des cours de français en Iran*. Indexe (doctoral dissertation, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran).
- Sadeghpour, R., Safa, P., Gashmardi, M. R., & Shairi, H. R. (2021). Observation du cours de FLE en Iran: de l'investigation à l'observation structurée et optimale dans le cadre de la théorie de l'action située. *Plume, Revue semestrielle de l'Association Iranienne de Langue et Littérature Françaises*, 16(32), 143-162.
- Sadidi, S., Letafati, R., Shairi, H., & Navarchi, A. (2019). The formation of writers' intercultural identity through writing practice in the course of French language. *Language Related Research*. 10 (2) 171-200. [In Persian].
- Sajadi, A., Fathimoghaddam, A., & Azarmi, S. (2017). An overview of the effective educational supervision. *Journal of Educational Studies; Aja university of Medical Science*, 40-49. [In Persian].
- Sergiovanni, Th., & Starratt, R. (2007). *Supervision: A redefinition*. McGraw-

Hill Humanities/Social Sciences/Languages.

- Sobhaninejad, M., & Aghahosseini, T. (2006). A survey on principals actual and ideal supervisory styles from teachers' perspective'. *Daneshvar Raftar*, 13(18 (special edition on education 6), 1-15. [In Persian].
- Theureau, J. (2004). 'L'hypothèse de la cognition (ou action) située et la tradition d'analyse du travail de l'ergonomie de langue française'. *Activités*, 1(2), 11-26.

پیوست

چک لیست (جدول نظارتی)

ردیف	مقولات اصلی	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱.	رفتار	در حین بازدید کلاسی، مشاور آموزشی به ژست معلم (نحوه جایگیری، جابه‌جایی، تن صدا، لحن بیان و سرعت کلام، نگاه، حرکات، در محیط کلاس) نسبت به فراگیران اهمیت می‌دهد.					
۲.		مشاور آموزشی به غیر از زمان‌های نظارت کلاسی، برای رفع مشکلات معلم، در دسترس است.					
۳.		مشاور آموزشی به نقش خود مبنی بر همراهی کردن معلم آگاه است.					
۴.		مشاور آموزشی وقت کافی برای نظارت اختصاص می‌دهد.					
۵.		مشاور آموزشی قبل از مشاهده کلاس، معلم را از معیارهای نظارتی خود و از اهداف نظارت کلاس مطلع می‌کند.					
۶.		در هنگام مشاهده کلاس، مشاور از ابزار مناسب چون، جدول ارزیابی یا دوربین برای ضبط جلسات استفاده می‌کند.					
۷.		در حین مصاحبه پس از بازدید، اشکالات معلم را یکجا بیان می‌کند.					

ردیف	مقولات اصلی	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۸		از خلال جلسات مشاهده، مشاور آموزشی کیفیت روند آموزش - یادگیری را کنترل می‌کند و به نوعی ارزیابی آنچه مشاهده شده نسبت به وضعیت مورد انتظار اقدام می‌کند.					
۹		مشاور آموزشی به نحوه چیدمان فراگیران در موقعیت کلاس با توجه به اهداف آموزشی توسط معلم اهمیت می‌دهد.					
۱۰		در حین مشاهده، مشاور آموزشی به مدیریت کلاس، مدیریت تابلو، مدیریت فضا، مدیریت زمان، و تعاملات بین فراگیران - فراگیران و فراگیران - معلم اهمیت می‌دهد.					
۱۱		داشتن طرح درس جایگزین (پلان بی) توسط معلم برای او اهمیت دارد.					
۱۲		اجرای مناسب کلاسی توسط مدرس قبل از شروع کلاس برایش اهمیت دارد (مناسک کلاسی: یک سری آداب ثابت در ابتدای کلاس از جمله حضور قبل از فراگیران در کلاس، گپ زدن، حضور و غیاب، پرسیدن تاریخ و روز، صحبت از آب و هوا، ...)					
۱۳	اخلاق	مشاور به داشتن تعاملات صحیح با معلم اهمیت می‌دهد.					
۱۴		در بیان صریح و تحلیل به موقع مشکلات تدریس به معلم اهتمام می‌ورزد.					
۱۵		ایده‌های دیگران را به راحتی می‌پذیرد.					
۱۶		در امر نظارت، همواره به اصل رازداری پای‌بند است، با معلم، با احترام، فروتنی و شکیبایی برخورد می‌کند.					
۱۷	مبانی آموزشی	با توجه به تجربیات شخصی خود در تدریس و نظارت، پیشنهادهای به معلم تجویز می‌کند.					
۱۸		پس از بازدید کلاس، معمولاً دانش و تجربیات خود را به معلم انتقال می‌دهد و از او می‌خواهد با تفکر، آن تجربیات را با کلاس خود تطبیق دهد.					

ردیف	مقولات اصلی	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱۹		پس از بازدید کلاس، معلم را به تفکر ترغیب می‌کند.					
۲۰		در جهت ارتقای کیفیت تدریس، وسایل و منابع کمک‌آموزشی را در اختیار معلم قرار می‌دهد.					
۲۱		برای پاسخ به نیازهای معلم‌ها، دوره‌های آموزشی برگزار می‌کند.					
۲۲		در حین بازدید، سطح مهارت معلم (نحوه تدریس) و شناخت آموزشی (سبک یادگیری فراگیران) او را نظارت می‌کند.					
۲۳		به نحوه استفاده از روش‌های ارزشیابی از فراگیران توجه می‌کند.					
۲۴		ارزشیابی‌های انجام‌شده توسط معلم را خود، بازنگری می‌کند.					
۲۵		به اجرای صحیح مقررات آموزشی مؤسسه (ساعات برگزاری کلاس، تعداد غیبت‌ها، اتمام به موقع محتوای آموزشی و ...) توجه دارد.					
۲۶		مشاور آموزشی موجب استرس و اضطراب معلم می‌شود.					
۲۷		در ایجاد خلاقیت و نوآوری معلم نقش دارد.					
۲۸		به ارتقای اعتماد به نفس معلم خود کمک و به او انگیزه می‌دهد.					
۲۹	ویژگی‌های حرفه‌ای و سازمانی	مشاور آموزشی نقش راهنما و رهبر تیم را بازی می‌کند.					
۳۰		در حین نظارت و مشاهده، شنونده فعالی است.					
۳۱		برای مشاهدات کلاسی و برگزاری جلسات پس از بازدید تخصص و مهارت کافی را دارد.					
۳۲		جنسیت او در کیفیت نظارت کلاسی مؤثر است.					
۳۳	معنای عمل	در حین جلسه پس از بازدید از معلم می‌خواهد هدف از انجام اعمال خود را توضیح دهد.					
۳۴		در حین مصاحبه پس از بازدید معلم را به بیان نقاط قوت و ضعف رفتار خود تشویق می‌کند.					

ردیف	مقولات اصلی	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۳۵		در حین مصاحبه پس از بازدید تفاسیر معلم را می‌شنود و پس از آن در جهت رفع سوء تفاهم در مقابل او، به بیان درک خود از آن می‌پردازد.					
۳۶		معلم را برای یافتن پاسخ صحیح به تفکر تشویق می‌کند و با به چالش کشیدن معلم، شیوه تفکر را به او یاد می‌دهد.					
۳۷	سازگاری	مشاور در رویارویی برای حل مسائل به صورت مستقل عمل می‌کند.					
۳۸		مدرس را به یافتن پاسخ صحیح و مناسب هدایت می‌کند.					
۳۹		برای به روزرسانی اطلاعات و بهبود بخشیدن عملکرد خود، به شرکت در دوره‌های آموزشی می‌پردازد تا خود را با نیازهای جدید وفق دهد.					
۴۰		در صورت نیاز و در مقابل موقعیت‌های پیش‌بینی نشده، تغییراتی در رفتارش، ایجاد می‌کند و موضعی متناسب با شرایط جدید می‌گیرد.					
۴۱	مهارت‌های	در حین مصاحبه از کلمات قابل فهم استفاده می‌کند و نه از کلمات علمی و تخصصی که فهم را سخت می‌کند.					
۴۲	کلامی	در بیان افکار خود به معلم، در حین مصاحبه مهارت دارد و هر آنچه را در افکارش است صریح و روان بیان می‌کند.					